

OD DUSZPASTERSTWA OCZEKUJĄCEGO DO „DUSZPASTERSTWA, KTÓRE PROPONUJE”

Zwrot Jana Pawła II w stronę duszpasterstwa powołań w Trzecim Tysiącleciu

Kiedy myślimy o obchodach XVII Światowego Dnia Młodzieży w Toronto, nie możemy nie wspomnieć z uczuciem wdzięczności dla Pana o licznych powołaniach, jakie podarował swojemu Kościołowi przy okazji poprzednich spotkań tego rodzaju. Młodzi potrafili stać się żyzną ziemią. Pan wyszedł siał i w wielu zasiał ziarno powołania do życia konsekrowanego i do kapłaństwa. Młodzi wychodzą Chrystusowi na spotkanie, a On idzie razem z nimi chcąc, by Go spotkali.

Nie ulega wątpliwości, że Jan Paweł II jest znakomitym narzędziem Ducha Świętego w Jego oddziaływaniu na młodych. Warto zatem przyrzeć się wyznaczonym przez Ojca świętego kierunkom duszpasterstwa powołaniowego i zastanowić się, czy w promowaniu powołań korzystamy ze środków, jakie mamy do dyspozycji. W ten sposób każde tego rodzaju spotkanie młodzieży stanie się dla nas bramą prowadzącą do odnowionego duszpasterstwa powołaniowego, czyniącego dojrzałymi dary powołań, którymi Duch Święty ubogaca swój Kościół.

1. Cztery filary odnowy duszpasterstwa powołaniowego

a) *Wiosna powołań*

W dwadzieścia lat po Soborze Watykańskim II i w rok po Międzynarodowym Roku Młodzieży (1985), Jan Paweł II powiedział: „Pomimo wielu problemów, niepowodzeń i trudności ostatnich dwudziestu lat rośnie ustawicznie liczba młodych ludzi, którzy odpowiadają na wezwanie Pana, i we wszystkich częściach świata widoczne są znaki odrodzenia, które zapowiadają nową wiosnę powołań”¹ Tych znaków odrodzenia nagromadziło się w ciągu ostatnich szesnastu lat

tyle, że w wielu wspólnotach kościelnych stały się one statystycznie wymierną rzeczywistością.

„Nowa wiosna” jest prorocstwem; zauważmy jednak, że prorocstwo nigdy nie jest zapowiedzią przyszłości nieuniknionej. Bóg mówi przez proroka do współczesnych ludzi, pokazując im możliwość, która istnieje w sposób niewątpliwy, i zachęcając ich do działania w określony sposób, aby – w zależności od sytuacji – tę możliwość urzeczywistnili lub jej uniknęli². Możemy tylko dodać, iż wiosna powołań zawita, jeśli będziemy posłuszni Duchowi Świętemu.

Podobny wydźwięk ma wypowiedź Papieża na temat wiosny ewangelizacji: „Widzę świt nowej epoki misyjnej, która stanie się okresem promiennym i bogatym w owoce, jeśli wszyscy chrześcijanie (...) odpowiedzą z wielkodusznością i świętością na wołania i wyzwania naszych czasów”³. Inaczej mówiąc, zbliża się odpowiedni dla nas moment. Nie jesteśmy w tym samym punkcie, co dwadzieścia lat temu. Dziś mamy przed sobą nowy etap życia chrześcijańskiego, którego nadejście możemy i powinniśmy przyspieszyć.

Ojciec święty mówi, że wiosna powołań wyda obfite owoce, jeśli przejdziemy od duszpasterstwa oczekującego do duszpasterstwa, które proponuje, i w ramach tego ostatniego będziemy postępować w sposób spójny oraz z przekonaniem, że życie każdej osoby zawiera indywidualne wezwanie Boga do komunii z Nim, a także podejmiemy wysiłek tworzenia i ożywiania autentycznej kultury powołaniowej całego Ludu Bożego.

Warunkiem, by nadszedł poranek owej wiosny powołań, jest więc przejście „od duszpasterstwa oczekującego do duszpasterstwa, które proponuje”⁴. Być może, przywykliśmy do duszpasterstwa powołań, którego punktem wyjścia była postawa wyczekiwania; to znaczy mieliśmy nadzieję, że przygarniemy młodych, którzy odczuwali niepokoję związane z powołaniem, i dopiero kiedy tacy młodzi ludzie się

¹ Jan Paweł II, *Orędzie na XXIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1986), z 6 stycznia 1986 r., 1.

² Przypomnijmy w tym miejscu prorocstwo Jonasza, dotyczące zniszczenia Niniwy, którego uniknięto dzięki pokucie i nawróceniu (por. Jon 3, 1-10). W tym sensie należy również interpretować zachętę skierowaną przez Jana Pawła II do młodych ludzi na Tor Vergata (Rzym), 19 sierpnia 2000 roku, by stali się „stróżami poranka” o świcie trzeciego tysiąclecia. Papież nawiązał w ten sposób do stróża z Iz 21, 11-12, który mówi: „Przychodzi ranek, a także noc”; oznacza to, że narodziny dnia wymagają zaangażowania ludzi.

³ Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio* (7 grudnia 1990 r.), 92.

⁴ Jan Paweł II, *Orędzie na XXIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1986), z 6 stycznia 1986 r., 4.

pojawieli, prowadziliśmy duszpasterstwo powołań, ukierunkowane na ich przyjęcie oraz rozeznanie ich niepokojów. Nadszedł jednak czas, byśmy zorganizowali duszpasterstwo powołań pod kątem propozycji.

b) Duszpasterstwo, które proponuje

Co Ojciec święty rozumie pod pojęciem duszpasterstwa powołań, „które proponuje”? Papież podkreśla, że wszyscy chrześcijanie powinni się modlić o powołania, a młodzież wezwana – dać odpowiedź, ale „to my [duszpasterze] powinniśmy wzywać”⁵. Na tym właśnie polega nasze specyficzne działanie na rzecz powołań, przed którym nie możemy uciec. Promotorowi powołań przypada w udziale rola użyczenia swojego głosu Panu, aby On sam mógł „wzywać” nowych robotników na żniwa, rola proponowania opcji powołaniowej. Papież upomina: „Nie powinny istnieć żadne obawy przed bezpośrednim uświadomieniem komuś (...) wezwania Bożego”⁶. Promotor powołań powinien proponować powołanie do życia konsekrowanego młodemu człowiekowi, którego Bóg chce wyróżnić tym skarbem dla dobra wszystkich jego siostr i braci. Powinien czynić to z roztropnością i miłością właściwą temu, kto pragnie cudzego dobra z czystych pobudek, a jednocześnie robi to w sposób zdecydowany, z ufnością człowieka, który wie, że został wybrany przez Boga jako Jego narzędzie.

Uchylenie się od odpowiedzialności związanej z wyjściem na przeciw młodzieży wezwanej przez Pana i zaproponowaniem jej wprost *sequela Christi* byłoby wyrazem braku wiary ze strony promotora powołań. Wszak otrzymał on od Tego, który jest z nami aż do końca świata, wzniosłe i piękne zadanie polegające na użyczeniu Mu swoich nóg i głosu, aby przedłużyć istnienie w czasie i przestrzeni owego: „Pójdźcie za Mną”⁷ „Chodź i zobacz” – powiedział Filip do Natanaela: te same słowa, które wcześniej Pan skierował do Andrzeja i Jana⁸.

⁵ Jan Paweł II, *Orędzie na XVI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1979), z 21 kwietnia 1979 r., 2. Papież uściśla mówiąc, że wszyscy powinniśmy się modlić (1), powinniśmy wzywać (2), a młodzi powinni dać odpowiedź (3).

⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1983), z 2 lutego 1983 r., 3.

⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1996), z 15 sierpnia 1995r., 4: „Niektórzy sądzą, że skoro Bóg wie, kogo i kiedy ma powołać, nie pozostaje nam nic innego, jak tylko czekać. Zapominają jednak, że suwerenna inicjatywa Boża nie zwalnia człowieka z obowiązku odpowiedzenia na nią”

⁸ Rozważanie J 1, 35-51 może umocnić duchowość promotora powołań. Jan Chrzciciel, a także Andrzej i Filip, wzywają przyszłych Dwunastu, by okazali uległość wobec Chrystusa, ponieważ jest On Mesjaszem, i prowadzą ich do Niego, przez co możliwe stało się wezwanie ich przez Pana do tego, co będzie zobowiązaniem na całe życie.

Jeśli istnieje jakaś „złota reguła” duszpasterstwa powołań – mówi Papież – to są nią słowa: „Chodźcie, a zobaczycie” (J 1, 39), zachęcające młodych do spotkania z porywającym pięknem osoby Jezusa⁹ Ojciec Święty podkreśla: „Kościół otrzymał od Chrystusa prawo i obowiązek wzywania, proponowania życia według powołania duchownego: nie po to, by narzucać charyzmaty i posługę tym, którzy ich nie otrzymali od Ducha Świętego, ale by odkrywać Boży zamiar wpisany w serca bardzo wielu młodych, a często tłumiony przez sytuację, w jakiej żyją”¹⁰.

Nie zapominajmy, że środowisko, w jakim żyje dziś wielu młodych ludzi – często powierzchowne, hałaśliwe, otwarcie wrogie wobec wartości chrześcijańskich – ogranicza bez wątpienia możliwość usłyszenia głosu Pana, przemawiającego zazwyczaj w ciszy i intymności sumienia. Może również znacznie ograniczyć spontaniczność odpowiedzi na Boskie powołanie, podporządkowując wolę młodego człowieka fałszywym potrzebom, tak charakterystycznym dla naszych czasów. „Świat” nigdy nie był neutralny względem powołań i nie trzeba nikomu przypominać, że dziś jest tak samo. W takim kontekście propozycja promotora powołań stwarza młodym szansę odnalezienia w ich sumieniach woli Pana i służy im za przewodnika w formułowaniu konkretnej odpowiedzi, jaką dadzą Bogu.

Propozycji powołaniowej nie należy mylić z informacją na temat różnych sposobów powołania do konsekracji czy wyświęconej posługi w Kościele. Takiej informacji należy udzielać, ale w ten sposób nie spełnia się jeszcze wewnętrznych wymogów dynamiki powołań. Powołanie nie jest bowiem tym samym, co wybranie w supermarkecie jednej z wielu rozmaitych możliwości, odpowiadającej gustom konsumenta. Jest odpowiedzią na szczególne, osobiste zaproszenie Pana; i dlatego o powołaniach „nie wystarczy mówić w sposób ogólny”, wymagają one bowiem „wyraźnego, osobistego wezwania”¹¹. Chodzi zwłaszcza o to, by pomóc młodemu człowiekowi w odkryciu specyficznego wezwania, jakie kieruje do niego sam Jezus Chrystus. Dlatego duszpasterstwo, które proponuje, nie zrezygnuje z kierowania indywidualnej zachęty do odkrywania zamysłu Bożego w życiu osobistym i wolnej, wielkodusznej akceptacji tego zamysłu. Ważne jest przede wszystkim, by wszyscy promotorzy powołaniowi nie tylko posiadali potrzebną wiedzę teore-

⁹ Jan Paweł II, Adhortacja apostołska *Vita consecrata*, 25 marca 1996 r., 64.

¹⁰ Jan Paweł II, *Orędzie na XXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1985), z 4 kwietnia 1985 r., 5.

¹¹ Jan Paweł II, *Orędzie na XXIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1986), z 6 stycznia 1986 r., 4.

tyczną, ale także przejawiali szczerzy szacunek, podziw, a nawet entuzjazm w obliczu powołań do poświęcenia własnego życia, którymi Duch Święty ubogaca swój Kościół. Warto tu przypomnieć powołania do życia kontemplacyjnego, które zawsze stanowią najlepszą część, oraz nowe formy świeckiego życia konsekrowanego. Te ostatnie występują dziś w postaci ruchów, dzięki którym osoba konsekrowana – podobnie, jak Chrystus, który poświęcił się zstępując do tego świata – wnika w rzeczywistość doczesną, wychodząc na spotkanie braciom, stając się narzędziem Boga, który podjął inicjatywę wniesienia zbawienia w ludzkie życie. Różniąc się od swoich braci wyłącznie pełnym poświęceniem się Panu, daje wobec wszystkich świadectwo, że Chrystus jest jedynym niezbędnym Dobrem.

Duszpasterstwo, które proponuje, to takie, które przemawia do osobistego życia młodego człowieka, jak czynił to Jezus. Nie możemy poprzestać na prezentowaniu powołań grupom młodzieży i na pojedynczych inicjatywach powołaniowych. Przeciwnie, należy towarzyszyć każdemu chłopcu i dziewczynie, oświecać każdego z nich, dbać o ich indywidualny rozwój przez uruchomienie rozmaitych, ale objętych jednym programem promocyjnym, inicjatyw powołaniowych.

c) *Życie jako powołanie*

W konfrontacji z antropologicznym modelem „człowieka bez powołania”, który wydaje się dominować we współczesnym świecie Zachodu¹², Jan Paweł II potwierdza chrześcijańskie przekonanie, że życie każdej istoty ludzkiej jest szczególnym i niepowtarzalnym powołaniem do komunii z Bogiem¹³. Życie każdego człowieka jest przeciw powołaniem do miłości, a ta tylko w Chrystusie – Objawicielu miłości Ojca – znajduje swoją pełnię¹⁴. Pojmować życie jako powołanie oznacza zatem pojmować je jako odpowiedź na indywidualne wezwanie Boga do komunii z Nim za pośrednictwem Jezusa. Wszyscy chrześcijanie są powołani do tego, by ich życie stało się pisaniem historii zażyłości z żywym Chrystusem.

Każda osoba ludzka jest dla Boga czymś drogocennym i każda jest przez Niego wezwana do specyficznego powołania, przez które zleca

¹² *Nowe powołania dla nowej Europy*, dokument końcowy Kongresu poświęconego powołaniom do kapłaństwa i życia konsekrowanego w Europie, Rzym 5-10 maja 1997 r.

¹³ Jan Paweł II *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 1-2. Tematem całego orędzia jest życie jako powołanie.

¹⁴ Por. Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, s. 19-20.

On jej jedyną i nieprzekazywalną misję w ramach swojego planu zbawienia. Wszyscy dzielimy wspólnie powołanie do chrześcijaństwa i świętości, ale każdy z nas ma specyficzne powołanie w Kościele, aby tę świętość osiągnąć w swoim życiu dla pożytku i ubogacenia wszystkich. Pozostając w zgodzie z tą prawdą, Kościół powinien wychodzić na spotkanie każdej istoty ludzkiej i towarzyszyć jej w jej indywidualnej drodze powołaniowej, to znaczy w jej odpowiedzi na miłość Boga.

Z koncepcji życia jako wezwania miłości Bożej do miłości ludzkiej wynika w sposób konieczny uznanie przez człowieka prymatu Boga nad jego życiem. To życie jest przecież konkretnym planem Boga, który człowiek ma zrealizować w miłości, nie zaś jakąś własnością prywatną, którą może on dysponować zgodnie ze swoją wolą, kaprysem czy widzimisię. Konieczne staje się zatem nawiązanie dialogu z Panem życia: trzeba odkryć to, czego On pragnie ode mnie, i uznać, że w ten sposób pragnie On mojego największego dobra. Spełnienie osobiste będzie wtedy tożsame ze spełnieniem woli Bożej odnośnie do mojej osoby. Nie ma bowiem dla mnie lepszego planu życia niż plan, do realizacji którego zaprasza mnie Ten, który umiłował mnie od zawsze. Tak oto rozumienie życia jako powołania predysponuje nas do uważnego wsłuchania się w głos Boga, do dania wielkodusznej odpowiedzi na Jego wezwanie i do pełnej entuzjazmu współpracy z Jego zamysłem, aby każdy człowiek uświęcał siebie i braci.

„Życie jako powołanie” wymaga od duszpasterzy zindywidualizowanego podejścia do każdego człowieka. W ten kontekst wpisuje się duszpasterstwo powołań, które powinno wyraźnie sformułować propozycję powołań do konsekracji w *sequela Christi*, albo – w sprzyjających warunkach – do kapłaństwa. Sam Jan Paweł II daje tego przykład w czasie międzynarodowych spotkań z okazji światowych dni młodzieży. Przy tych okazjach pokazuje zawsze młodym, jak dojść do osobistego spotkania z Jezusem Chrystusem, zachęca ich do doświadczenia uczucia miłości, które Pan żywi do każdego z nich, i do wsłuchiwania się w Jego indywidualne wezwanie do budowania jednostkowego życia. Zawsze kieruje też bezpośredni apel do tych, którzy odkrywają w sobie powołanie do kapłaństwa albo do życia konsekrowanego, zachęcając ich, by dali wielkoduszną odpowiedź opartą na zaufaniu do Pana i uwzględniającą potrzeby duchowe Kościoła i świata¹⁵

¹⁵ Na przykład w czasie Mszy św. w Tor Vergata (Rzym), 20 sierpnia 2000 r. Tekst homilii w: *L'Osservatore Romano* nr 10/2000, wyd. polskie, s. 21-23.

Specyfika powołań kapłańskich i konsekrowanych wymaga, by je potraktowano w szczególny sposób, ich charakterystyczną cechą jest bowiem szczególna ingerencja Boga w ludzkie życie, która dotyczy tylko człowieka powołanego, zobowiązując go do zażyłości z Panem i do poświęcenia się realizacji jemu tylko właściwej misji w Kościele.

d) Na rzecz kultury powołań

Papież wielokrotnie zachęcał nas do przesycenia całego Ludu Bożego żywą „kulturą powołań”¹⁶. Kościół (*Ecclesia*) jest zgromadzeniem ludzi wezwanych przez Boga; „wymiar powołaniowy jest istotną cechą duszpasterstwa Kościoła i należy do jego natury”¹⁷, do jego życia i do jego misji. Niektóre antypowolaniowe sofizmaty pewnych środowisk i zagrożenie nieświadomością wagi tego tematu nadają szczególne znaczenie potrzebie promowania kultury powołań. Sprzyjanie autentycznej kulturze powołaniowej zakłada z kolei konieczność zmierzenia się z dwoma podstawowymi wyzwaniem duszpasterskimi:

Pierwsze polega na położeniu nacisku w pracy z ludźmi na działania, za sprawą których kultura powołaniowa staje się czymś żywym: chodzi o formację sumień, wrażliwość na wartości duchowe i moralne, głoszenie i obronę takich ideałów, jak ludzkie braterstwo, ludzkie życie jako świętość, solidarność społeczna i porządek obywatelski. Papież apeluje o tworzenie takiej kultury, która pozwoliłaby współczesnemu człowiekowi ponownie spotkać samego siebie i Boga, przezwyciężyć egoizm i uczynić swoimi wartości najwyższe: miłość, przyjaźń, modlitwę, kontemplację. Każde autentyczne powołanie rodzi się bowiem z miłości i prowadzi do miłości¹⁸.

Drugie wyzwanie wiąże się z tym, że kultura powołaniowa wymaga postawienia duszpasterstwa powołań na pierwszym miejscu w ramach całego duszpasterstwa Kościoła. Stanie się tak wtedy, kiedy wszyscy duszpasterze – którymi w ostatecznym rozrachunku są wszyscy katolicy – zaangażują się w promocję powołań¹⁹

¹⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XXX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1993), z 8 września 1992 r., 2. W innych dokumentach, bez używania tego wyrażenia, Papież podkreśla potrzebę uświadomienia sobie przez wszystkich chrześcijan potrzeby wspierania powołań. *Orędzie na XXXIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1996), z 15 sierpnia 1995 r. w całości jest wezwaniem do tworzenia nowej kultury powołań.

¹⁷ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Pastores dabo vobis*, 25 marca 1992 r., 34.

¹⁸ Jan Paweł II, *Orędzie na XXX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1993), z 8 września 1992 r., 2.

¹⁹ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Pastores dabo vobis*, 25 marca 1992 r., 41 oraz adhortacja apostolska *Vita consecrata*, 25 marca 1996 r., 64.

Zachęcenie przez taką kulturą będziemy mogli dokonać w duszpasterstwie powołań „skoku jakościowego”, do którego nawoływał Kongres poświęcony powołaniom w Europie z 1997 roku²⁰:

– od duszpasterstwa powołaniowego, traktowanego jako awaryjne rozwiązanie w warunkach kryzysu, do trwałego duszpasterstwa powołaniowego, odzwierciedlającego pewność, iż każda osoba nosi w sobie szczególny dar Boży, który trzeba tylko odkryć;

– od duszpasterstwa promującego te powołania, których liczba była znikoma, do duszpasterstwa współpracującego z planami Boga wobec każdego człowieka i promującego w ten sposób wszystkie powołania;

– od duszpasterstwa, u podstaw którego leży obawa przed zniknięciem lub zmniejszeniem stanu liczebnego, do duszpasterstwa, dla którego bodźcem jest chrześcijańska nadzieja, sprawiająca, że człowiek dąży zawsze do wyższych celów – jak w przypowieści o talentach – i nie zadowala się tym, co już osiągnął;

– od duszpasterstwa, którego słusznym i pożądanym celem jest nabór kandydatów, ale które się ogranicza do realizacji tego tylko celu, do duszpasterstwa, które ma na względzie pomaganie ludziom w odkryciu planu Bożego wobec nich z myślą o budowaniu całego Kościoła. Naborowi kandydatów do danego instytutu towarzyszy wciąż gorące pragnienie uczynienia z niego dzieła wielkiego liczebnością i świętością swoich członków, aby w ten sposób skuteczniej mógł służyć ewangelizacyjnej misji Kościoła powszechnego i partykularnego poprzez wniesienie doń szczególnego charyzmatu otrzymanego od Ducha Świętego dla ubogacenia całego Kościoła, przy poszanowaniu pracy powołaniowej innych wspólnot lub podmiotów kościelnych i jednoczesnym działaniu – w miarę swoich możliwości – na rzecz promocji własnych powołań;

– od duszpasterstwa, na które składają się pojedyncze inicjatywy wysuwane przez animatora powołań, do duszpasterstwa posiadającego własny program i metodę, realizowanego przez animatorów, którzy są wychowawcami w wierze i zajmują się formacją powołań, przy systematycznej i pełnej entuzjazmu współpracy innych duszpasterzy;

– od duszpasterstwa, którego realizację hamuje znużenie i rezygnacja, do duszpasterstwa dostarczającego nowego impulsu, które doko-

²⁰ Por. *Nowe powołania dla nowej Europy (In verbo tuo...)*, dokument końcowy Kongresu poświęconego powołaniom do kapłaństwa i życia konsekrowanego w Europie, Rzym 5-10 maja 1997 r.

nuje przeglądu dotychczasowych dokonań, aby spojrzeć w przyszłość z odnowioną kreatywnością i realizmem.

2. Duszpasterstwo „spójne i zróżnicowane”

Cały Lud Boży jest i powinien czuć się odpowiedzialny za budzenie powołań²¹. Oznacza to, że wszyscy katolicy winni stać się promotorami powołań. Do duszpasterzy i animatorów każdej wspólnoty chrześcijańskiej należy podtrzymywanie wśród wiernych poczucia tej odpowiedzialności oraz pomaganie im w znajdowaniu odpowiednich środków, aby w konkretnych warunkach, w jakich przyszło im żyć, mogli wypełnić tę część chrześcijańskiej misji powierzonej im na chrzcie.

Duszpasterstwo powołań będzie „spójne”, kiedy wysiłki wszystkich katolików przyczyniać się będą do osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest posłanie do winnicy Pana nowych robotników. Wszystkimi, mającymi przecież ten sam cel duszpasterzami powołań, winien kierować duch prawdziwej, wzajemnej miłości, czego konkretnym przejawem byłby głęboki szacunek dla powołaniowej pracy innych. Nie ma tu miejsca na rywalizację czy współzawodnictwo odpowiadające duchowi tego świata i sprzeczne z działaniem pracowników Ewangelii. Duszpasterstwo powołaniowe będzie jednocześnie „zróżnicowane”, kiedy każdy katolik będzie je realizować w zgodzie ze swoją sytuacją i w różnych obszarach życia chrześcijańskiego, w sposób najbardziej odpowiadający naturze każdego z tych obszarów²².

a) *Cała wspólnota chrześcijańska*

Pierwszym podmiotem mającym wkład w duszpasterstwo powołaniowe musi być cały Kościół, to znaczy wszyscy chrześcijanie²³. Cała wspólnota kościelna powinna być „żyzną glebą”, na której wyrosnie ziarno powołań, rzucone w nią przez Boga. Tam, gdzie istnieje prawdziwe życie chrześcijańskie, tam wszystkie powołania rozkwitają. Ojciec święty przypomina, że powołania rozwijają się w miejscu, gdzie istnieje wiara, modlitwa, miłość, apostołat, życie chrześcijańskie.

²¹ Sobór Watykański II, Dekret o formacji kapłańskiej *Optatam totius*, 2.

Jan Paweł II, *Oreędzie na XXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1984), z 11 lutego 1984 r., 3: „spójna i zróżnicowana praca duszpasterska”.

²³ Jan Paweł II, *Oreedia na Światowe Dni Modlitw o Powołania: XXXIII* (1996), 1 i 3; XX (1983), 3; XXI (1984), 3; Adhortacja apostołska *Pastores dabo vobis*, 31.

W swoich orędziach Papież bezustannie podkreśla, że głównym działaniem powołaniowym całej wspólnoty chrześcijańskiej jest modlitwa, będąca środkiem, który wskazał sam Jezus (por. Mt 9, 37-38), a zaraz potem dodaje, że trzeba, by „modlitwie towarzyszyło nasze działanie i nasza współpraca”, ponieważ modlitwa chrześcijańska „nie może (...) oznaczać bierności i ucieczki od innego rodzaju odpowiedzialności”²⁴. Wręcz przeciwnie, modlitwie powinien towarzyszyć wysiłek jednostek i całej wspólnoty, by stać się promotorami powołań²⁵. Poza tym Ojciec święty zachęca duszpasterzy i przełożonych kościelnej wspólnoty do podtrzymywania u wszystkich jej członków poczucia przynależności do Kościoła i otwarcia się na potrzeby duszpasterstwa²⁶; innymi słowy, zachęca, by wychowywali oni każdego chrześcijanina do odbierania potrzeb Kościoła powszechnego, jego misji w świecie, jako własnych, do głębokiego, osobistego przeżywania *sensus Ecclesiae universalis*.

b) Poszczególne wspólnoty kościelne

Użyźnianie gleby Kościoła należy rozpocząć od rozmaitych wspólnot. Cel wyznaczony powyżej dla całej wspólnoty chrześcijańskiej musi się stać punktem dojścia dla poszczególnych wspólnot życia chrześcijańskiego: diecezji, parafii, zgromadzeń zakonnych, ruchów, szkół, rodzin itd.²⁷

Po pierwsze, każda taka wspólnota winna się stać „wieczernikiem modlitwy o powołania”, modlitwy, której centrum stanowi Eucharystia. Po drugie, każda z nich powinna podjąć świadome działania sprzyjające rozwojowi powołań konsekrowanych i kapłańskich (duszpasterstwo „spójne”), dostosowane do specyficznej natury danej wspólnoty (duszpasterstwo „zróznicowane”)²⁸

²⁴ Jan Paweł II, *Orędzie na XXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1984), z 13 maja 1984 r., 3.

²⁵ Jan Paweł II, *Orędzie na XXVII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1990), z 4 października 1989 r., 1. Ojciec święty powrócił do tej idei w swoim przemówieniu do duchowieństwa Rzymu z 14 lutego 2002 r.

²⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1996), z 15 sierpnia 1995 r., 4.

²⁷ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania: XXI* (1984), *XXIV* (1987), i *XXXIII* (1996), 2 i 4.

²⁸ Jan Paweł II, *Orędzie na XXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1984), 13 maja 1984 r., 2-3.

c) *Diecezja*

Odpowiedzialność za duszpasterstwo powołań kapłańskich w Kościele partykularnym spoczywa w pierwszym rzędzie na biskupie, który winien „dbać o to, aby duszpasterstwo ogólne miało zawsze wymiar powołaniowy, a raczej, żeby wymiar ten stanowił jego integralną, nieodłączną część”²⁹ Można bez cienia przesady powiedzieć, iż w planach duszpasterskich biskupa diecezjalnego powołania winny być traktowane jako priorytet³⁰. Przedmiotem troski biskupa powinny być nie tylko powołania do kapłaństwa, ale także do konsekracji – diecezja bez obecności życia konsekrowanego byłaby bowiem diecezją bardzo ubogą i wystawioną na oczywiste niebezpieczeństwo zamierania jej życia chrześcijańskiego³¹.

Również seminarzyści i młodzi zakonnicy w okresie formacyjnym są wezwani do wielkodusznego dawania świadectwa, do wysiłku i entuzjazmu w promowaniu powołań, do stania się ich pierwszymi animatorami na terenie swoich diecezji³².

d) *Parafia*

Kapłani, jako duszpasterze odpowiedzialni za ludzkie dusze, mają szczególny obowiązek poszukiwania młodych ludzi, odczuwających powołaniowe niepokoje, i towarzyszenia im w charakterze duchowych przewodników³³ Ważne jest zatem, by czuli się promotorami powołań, tak do kapłaństwa, jak i do różnych form życia konsekrowanego, co z kolei oznacza, że powinni się do tej roli odpowiednio przygotować³⁴. Sobór Watykański II zwraca się do nich z prośbą, by w zwyczajnym głoszeniu słowa Bożego częściej pouczali wiernych o radach ewangelicznych i o wyborze stanu zakonnego³⁵

²⁹ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Pastores dabo vobis* (25 marca 1992 r.), 41.

³⁰ Na temat roli biskupa w promowaniu powołań, por. przede wszystkim: Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania*: XVIII (1981), z 28 kwietnia 1981 r. oraz XXXIII (1996), 5. Niedawno Papież nawiązał do tego tematu w swoim *przemówieniu do duchowieństwa Rzymu* z 14 lutego 2002 r.

³¹ Jan Paweł II, *Orędzie na XXIX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1992), z 1 listopada 1991 r., 4; *Vita consecrata*, 29, 48 i 49.

³² Jan Paweł II, *Orędzie na XXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1984), z 13 maja 1984 r., 3.

³³ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania*: XXIII (1986), 3; XXXIII (1996), 5; XXXVIII (2001), z 14 września 2000 r., 4. Papież powrócił do tego tematu w swoim *przemówieniu do duchowieństwa Rzymu* z 14 lutego 2002 r.

³⁴ Jan Paweł II, *Orędzie na XXIX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1992), z 1 listopada 1991 r., 4.

³⁵ Sobór Watykański II, Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae*

Papież mówi o czterech celach, których realizacja sprawia, że wspólnota parafialna staje się prawdziwym rozsądnikiem Bożych powołań: ma być miejscem życia w pełni chrześcijańskiego; być wspólnotą modlitewną, której ośrodkiem jest Eucharystia; stać się wezwaniem przez ukazanie propozycji powołaniowej popartej własnym świadectwem i słowem; być wspólnotą misyjną, to znaczy taką, która włącza wiernych do realizacji ewangelizacyjnej misji Kościoła, ucząc ich zauważać potrzeby Kościoła powszechnego i aktywnie na nie reagować³⁶.

e) Osoby konsekrowane i wspólnoty zakonne

Świadectwo osób konsekrowanych jest konieczne, aby świat mógł poznać prawdziwy, wieczny wymiar człowieka. Niech Duch Święty rozbudza „liczne powołania do szczególnej konsekracji, aby pobudzały chrześcijański lud do coraz większej wierności Ewangelii i ułatwiały wszystkim zrozumienie, że sensem życia jest ukazywanie piękna i świętości Boga”³⁷

Rozbudzanie powołań przez osoby konsekrowane i przez wspólnoty zakonne odbywa się nie tylko poprzez modlitwę, ale przede wszystkim przez dawanie świadectwa³⁸. Osoby konsekrowane powinny być zwierciadłem, w którym inni mogą zobaczyć Chrystusa. Prowadząc życie całkowicie oddane Jezusowi, są powołane, „aby dawać świadectwo, że Chrystus jest naszą jedyną nadzieją”³⁹. Nie mogą zapominać o tym, iż „pierwszą i najbardziej skuteczną formą duszpasterstwa powołań jest świadectwo, które wyraża się w życiu pełnym radości w służbie Pana”⁴⁰. Radość jest zewnętrzną oznaką wierności, z jaką przeżywane są wymogi życia konsekrowanego. Taka autentyczność życia przyciąga nowe powołania: „doświadczenie pokazuje, że często przykład zakonnika lub zakonnicy przyczynia się w sposób zdecydo-

---

cartitatis, 24.

³⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XXIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1986), z 6 stycznia 1986 r., 4.

³⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 3. Por. *Vita consecrata*, 109.

³⁸ Por. Sobór Watykański II, Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis*, 24.

³⁹ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 4.

⁴⁰ Jan Paweł II, *Orędzie na XXIX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1992), z 1 listopada 1991 r., 4.

wany do ukierunkowania młodej osobowości, która dzięki ich wierności, konsekwencji i radości mogła odkryć konkretny ideał życia⁴¹.

Świadeństwo osób konsekrowanych staje się szczególnie przekonujące, kiedy ma charakter zbiorowy. Wspólnoty zakonne mogą przyciągnąć młodzież „tylko poprzez zbiorowe świadectwo autentycznej konsekracji przeżywanej w radości wypływającej z osobistego oddania się Chrystusowi i braciom⁴². Oczywiście, aby to świadectwo dotarło do młodych, musi się ono zmaterializować w postaci obecności i posługi osób konsekrowanych⁴³; trzeba więc tę obecność promować i organizować. Osoby konsekrowane obojga płci powinny być widoczne. Do owej widoczności mogą się przyczynić między innymi publikacje i inne formy promocji, stosowane przez rozmaite instytuty⁴⁴.

Posługi apostołatu, jakie osoby konsekrowane wypełniają pośród innych wiernych, mogą i powinny stanowić codzienną okazję do dawania takiego świadectwa. Szczególnie ważna jest ich posługa w dziedzinie wychowania młodzieży. Osoby konsekrowane winny „otwierać serca i umysły młodych na horyzonty nadziei, pełne Boga”, uczyć ich życia chrześcijańskiego, zaszczepiając im przede wszystkim cnotę pokornej i bezinteresownej miłości⁴⁵.

Oczywiście, osoby konsekrowane mają za zadanie również kierować się do młodych z bezpośrednią propozycją powołaniową⁴⁶. Ci, którzy poświęcili swoje życie Bogu, winni się odznaczać w działalności powołaniowej niestrudżonym zaangażowaniem i zawsze dynamiczną kreatywnością – cnotami właściwymi każdemu kochającemu sercu. Papież wyraża następujące życzenie: „Niech obecność życia konsekrowanego w Kościele i w kulturze ujawnia coraz pełniej swoje znaczenie przez konkretne propozycje duszpasterskie, mające na celu wychowywanie młodych i kształtowanie w nich wrażliwości na Boże powołanie oraz duchowej wolności, tak aby potrafili odpowiedzieć na nie wielkodusznie i z entuzjazmem⁴⁷”.

⁴¹ Jan Paweł II, *Budzenie powołań do życia konsekrowanego*, audiencja generalna z 19 października 1994 r.

⁴² Tamże.

⁴³ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 4.

⁴⁴ Por. Sobór Watykański II, Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis*, 24.

⁴⁵ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 4.

⁴⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XVI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1979), z 21 kwietnia 1979 r., 2.

f) Rodzina

Rodzina chrześcijańska jest „rozsadnikiem”, „ogrodem”, „pierwszym seminarium” powołań⁴⁸. Jan Paweł II zauważa, że jako najpełniejsza i najbogatsza szkoła człowieczeństwa, w której ludzie najgłębiej doświadczają bezinteresownej miłości, rodzina powinna być pierwszym środowiskiem duszpasterstwa powołań⁴⁹. Chrześcijańscy rodzice sprawiają, że ich dzieci poznają Boga i uczą się Go kochać; w ten sposób otwierają młode serca na przyjęcie głosu Dobrego Pasterza. Rodzina jest wspólnotą uświęcającą, w której odbywa się przekazywanie i nauczanie chrześcijańskich wartości i cnót. Papież apeluje, aby w jej łonie te wartości szanowano, rozwijano i praktykowano, i aby dzięki autentycznemu życiu chrześcijańskiemu indywidualne aspiracje dzieci stawały się coraz bardziej wzniosłe. W oparciu o pełne serdeczności, praktyczne nauczanie życia chrześcijańskiego, rodzice winni przygotowywać, rozwijać i chronić powołania swoich dzieci⁵⁰.

Ojciec święty zachęca rodziców do wychowywania dzieci w autentycznym życiu chrześcijańskim i udziela im kilku rad z myślą o ich współpracy z Bogiem w skutecznej realizacji Jego pełnych miłości zamysłów wobec każdego z Jego dzieci⁵¹. Przede wszystkim powinni oni uznać Jezusa za ośrodek swojego ogniska domowego i wzór życia. Powinni zadbać o atmosferę autentycznej i głębokiej religijności w swoich rodzinach, o żywą świadomość apostołstwa i Kościoła oraz właściwe rozumienie powołania. Jest rzeczą chwalebną i przez Kościół pożądaną, by rodzice modlili się o łaskę powołania któregoś ze swoich dzieci do całkowitego oddania się Panu w życiu konsekrowanym lub do kontynuowania duszpasterskiej posługi Chrystusa w kapłaństwie⁵².

⁴⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 4.

⁴⁸ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1994), z 26 grudnia 1993 r., 1, 3, 4.

⁴⁹ Tamże.

⁵⁰ Tamże, 1-2 oraz: Jan Paweł II, *Budzenie powołań do życia konsekrowanego, audiencja generalna z 19 października 1994 r.*

⁵¹ Głównie w: Jan Paweł II, *Orędzie na XXXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1994), z 26 grudnia 1993 r. Oprócz następujących przypisów por. także: Jan Paweł II, *Orędzie na XXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1984), z 11 lutego 1984 r., 4 oraz *Vita consecrata*, 107.

⁵² Jan Paweł II, *Budzenie powołań do życia konsekrowanego, audiencja generalna z 19 października 1994 r.* W tej katechezie Papież mówi tylko o powołaniach do życia konsekrowanego.

W każdym chrześcijańskim domu należy modlić się o powołania całą rodziną, w grupie, rodzice razem z dziećmi. Rodzice powinni położyć nacisk na duchowe wychowanie swoich dzieci: „Pomagajcie im – apeluje Papież – aby nie wpadli w wir gorączkowego dążenia do dobrobytu, ale prowadźcie ich ku prawdziwej radości, radości duchowej. W ich sercach, czasem pełnych lęku przed przyszłością, rozbudzajcie wyzwalającą radość wiary. Wychowujcie ich tak, aby umieli (...) «zaznawać w prostocie serca wielorakich ludzkich radości, jakie Stwórca już teraz stawia na ich drodze» (*Gaudete in Domino*, 1)”⁵³

Rodzice powinni być możliwie jak najczęściej obok swoich dzieci i nie zostawiać ich „samych w obliczu wielkich wyborów wieku dorastania i młodości”⁵⁴. Wychowanie otrzymane w rodzinie musi ukazać dzieciom całe bogactwo i radość poświęcenia się Bogu. I wreszcie, powołanie dzieci musi być przyjęte w rodzinie w wdzięcznością i radością, albowiem powołanie do konsekracji i do kapłaństwa będzie zawsze wyjątkowym potwierdzeniem duchowej płodności miłości małżeńskiej: oto bowiem dziecko, owoc wzajemnej miłości, staje się całkowicie narzędziem Boga Miłości⁵⁵

Ważne jest również, by kapłani i osoby konsekrowane intensywnie rozwijały stosowne duszpasterstwo rodziny. Ich pasterska posługa, bliski i przyjazny kontakt – to szczególne drogi współpracy z rodzicami w powołaniowym wychowaniu dzieci. Papież przypomina zwłaszcza to, że do osób konsekrowanych należy danie rodzicom radosnego świadectwa całkowitego poświęcenia się Panu oraz bycie dla małżonków znakiem i uobecnianiem wartości wieczystych poprzez wypełnianie w życiu ślubów czystości, ubóstwa i posłuszeństwa w doskonałym naśladowaniu Chrystusa⁵⁶.

g) *Katecheza*

„Poprzez katechezę Kościół prowadzi wiernych drogą wiary i nawrócenia oraz uczy ich odpowiedzialnego słuchania słowa Bożego,

⁵³ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 5.

⁵⁴ Tamże.

⁵⁵ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1994), z 26 grudnia 1993 r., 3. Por. *Orędzie na XXIV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1987), z 11 lutego 1987 r., 2: powołanie dziecka jest jednocześnie darem rodziny i darem dla rodziny.

⁵⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1994), z 26 grudnia 1993 r., 4.

a także wielkodusznej gotowości spełnienia zawartych w nim wymagań” Dlatego – zdaniem Jana Pawła II – katecheza stanowi „fundament wszelkiego autentycznego dialogu powołaniowego” chrześcijanina z Bogiem⁵⁷

Papież stawia przed katechezą sześć wyzwań, których podjęcie prowadzi do skutecznego budzenia powołań⁵⁸ Katecheza powinna być szkołą modlitwy. Nie może się ograniczać do samego tylko głoszenia prawd wiary lecz powinna także skłaniać człowieka do dawania odpowiedzi na owe prawdy. Chodzi więc nie tylko o kształcenie, ale także o wychowywanie do życia w wierze. Katecheza powinna ponadto rozbudzać u młodych wrażliwość na powołanie, to znaczy prowadzić młode pokolenia ku odkryciu Bożego zamysłu wobec nich, ucząc je „pokładać ufność w Bogu, który jest Ojcem i objawia niezwykłą wielkość swojej miłości przez to, że każdemu człowiekowi powierza indywidualne zadanie w służbie wielkiej misji «odnawiania oblicza ziemi»” Dobrym katechetą będzie zatem ten, kto pomoże młodym ludziom patrzeć w górę, czynić swoimi wielkie ideały Jezusa. Katecheza powinna także uczyć „kształtując w nich [w młodych] gotowość, jeśli Bóg ich powoła, do uczynienia z własnego życia daru, przez który włączą się w misję, (...) poprzez kolejne wybory, przygotowujące do ostatecznego «tak», na mocy którego całe ich życie zostanie oddane w służbę Ewangelii” I wreszcie, katecheci – zwłaszcza katecheci dzieci i młodzieży – powinni współdziałać z rodzicami, zachęcając ich, by jako bezpośredni opiekunowie angażowali się w chrześcijańskie wychowanie swoich dzieci.

Niezbędnym narzędziem każdej dobrej katechezy jest Pismo święte. Należy zapoznawać z nim młodych, aby zharmonizowali swoje życie ze słowem Bożym⁵⁹

Reasumując: potrzebna jest katecheza, która – niezależnie od różnorodności form dostosowanych do rozmaitych okoliczności i tradycji – odwoływać się będzie do sumienia człowieka i będzie go motywować do udzielenia odpowiedzi na miłość Boga przez poświęcenie Mu własnego życia.

⁵⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1991), z 4 października 1990 r., 1.

⁵⁸ Tamże, 2 – dwa pierwsze wyzwania, oraz: Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 5 – cztery pozostałe.

⁵⁹ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXIV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1997), z 28 października 1996 r., 2-5.

h) Szkoła katolicka

Szkoła katolicka to nie tylko instytucja, w której zdobywa się wiedzę z różnych dziedzin, lecz także „środowisko wychowawcze, umożliwiające przeżycie doświadczenia wspólnoty, wiary, modlitwy i służby”⁶⁰ Na pierwszym miejscu stawia ona wychowanie, a dopiero na drugim – nauczanie.

Papież daje dwie wskazówki dotyczące prawidłowego wychowania powołaniowego w szkole⁶¹. Jeśli chodzi o formację umysłu, wychowywać znaczy: „pomagać w odkrywaniu własnego powołania w Kościele i społeczeństwie ludzkim”. Dlatego o powołaniu trzeba nie tylko mówić w sposób ogólny, ale również ukazywać rozmaite konkretne formy składania daru z siebie, w tym także możliwość całkowitego poświęcenia się sprawie królestwa Bożego. Jeśli chodzi natomiast o formację woli – siły do działania – wychowywać znaczy: motywować i popierać doświadczenia prowadzące do dyspozycyjności, wielkoduszności i służby.

Oczywiście, szkoła powinna także zapewnić kontynuację wychowania, jakie dzieci otrzymują w rodzinie, co narzuca jej konieczność ścisłej współpracy z rodzicami⁶². Szkoła katolicka ma więc zabiegać o ich udział w realizowanym przez siebie chrześcijańskim projekcie wychowawczym.

W pracy powołaniowej katolickich placówek oświatowych wskazane jest przede wszystkim skuteczne stwarzanie okazji do wspólnotowego doświadczenia wiary, modlitwy i służby, to znaczy podejmowanie konkretnych inicjatyw idących w tym kierunku.

i) Szpitale, schroniska i domy pomocy

Jan Paweł II przypomina, że modlitwa chorych i cierpiących, złączona z krzyżem Pana, jest „najpotężniejszą siłą apostołatu powołań”⁶³. Dlatego z punktu widzenia promocji powołań ważne jest zachęcanie ich do modlitwy i do ofiarowania swego cierpienia – fizycznego i duchowego – za misjonarzy, kapłanów, zakonników i osoby konsekrowane.

⁶⁰ Jan Paweł II, *Orędzie na XXVI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1989), z 2 lutego 1989 r., 2.

⁶¹ Tamże 3-4.

⁶² Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 5.

⁶³ Jan Paweł II, *Orędzie na XXIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1986), z 6 stycznia 1986 r., 4.

Niech więc kapłani, zakonnice i zakonnicy, zwłaszcza ci, którzy pracują w szpitalach, „pomagają chorym składać w ofierze swoje cierpienie w komunii z Chrystusem ukrzyżowanym i uwielbionym dla zbawienia wszystkich; co więcej, niech pogłębiają w nich świadomość, że przez modlitwę oraz świadectwo słów i czynów są oni aktywnymi podmiotami duszpasterstwa na mocy szczególnego charyzmatu Krzyża”⁶⁴.

Chorzy przyczyniają się zazwyczaj do większej wielkoduszności, gotowości oddania i wrażliwości duchowej swoich krewnych i przyjaciół. Trudna sytuacja, w jakiej znajduje się chory, za sprawą tajemniczej nadprzyrodzonej skuteczności Krzyża Pańskiego czyni wszystkie te osoby bardziej otwartymi na przyjmowanie chrześcijańskich wartości i pielęgnowanie chrześcijańskiego życia. Skorzystajmy więc z tego, aby prowadzić wśród nich duszpasterstwo powołaniowe, wiele bowiem można się spodziewać po łasce okazywanej przez Boga w ich bolesnych doświadczeniach.

Duszpasterstwo powołaniowe, realizowane w tych placówkach, winno obejmować także współpracujących z nimi wielkodusznie wolontariuszy, ponieważ Bóg, nasz Pan, prowadzi często daną osobę wybraną przez Siebie drogą wzrostu wielkoduszności, aby ją przygotować w ten sposób do przyjęcia kiedyś Jego wezwania⁶⁵.

j) *Duszpasterstwo młodzieży*

Ojciec święty naucza, że ostatecznym celem duszpasterstwa młodzieży jest „wychowanie młodego człowieka do osobistego, głębokiego i decydującego dialogu z Chrystusem” Dlatego uważa, że tak jak duszpasterstwo powołaniowe znajduje swój „pełny wyraz” w duszpasterstwie młodzieży, tak duszpasterstwo młodzieży staje się kompletne i skuteczne, gdy otwiera się na wymiar powołaniowy⁶⁶.

Właściwie realizowane duszpasterstwo młodzieży potrafi przemawiać do serc młodych ludzi, napępiać je radością Ewangelii i mocą Eucharystii; potrafi przyjąć i dać odpowiedź tym młodym, którzy szukają szczytnego celu, aby poświęcić mu całe swoje życie; nie boi się żądać od młodzieży podjęcia trudu życia autentycznie ewangelicznego, i stawiania wielkich wymagań, bo samo wiele ofiarowało⁶⁷

⁶⁴ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Vita consecrata*, 25 marca 1996 r., 83.

⁶⁵ Tamże, 56.

⁶⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1995), z 18 października 1994 r., 3.

⁶⁷ Tamże 2. Por. także *Vita consecrata*, 106.

Jan Paweł II pragnie, aby wszystkie wspólnoty chrześcijańskie naśladowały samego Jezusa w Jego gorącej miłości do młodzieży i apeluje do wszystkich: „Kochajcie młodych tak jak kocha ich Chrystus!”⁶⁸. A jak kocha ich Chrystus? Papież odpowiada na to pytanie słowami (a robi to w Roku Młodzieży): „Młodzi, Chrystus was kocha! Chrystus was wzywa! Chrystus was posyła!”⁶⁹ Miłość do młodzieży powinna się wyrazić w postaci wezwania jej do pójścia za Chrystusem i do apostołskiego poświęcenia.

Miłość osób zajmujących się formacją młodzieży przejawia się w konkretny sposób w realizacji podstawowego obowiązku, jakim jest poznawanie i miłowanie każdego młodego człowieka im powierzonego oraz towarzyszenie mu w realizacji jego indywidualnego powołania. Są one świadome, iż powołania do konsekracji i kapłaństwa wymagają, z samej swej natury, szczególnych form towarzyszenia⁷⁰.

Tym, czego młodzież powinna się nauczyć, jest miłość. Trzeba młodych uczyć miłości⁷¹. Jest to bowiem najlepsze przygotowanie, jakie można im zapewnić, aby wielkodusznie i skutecznie szli za własnym powołaniem, ponieważ „miłość przewycięża każdą trudność”⁷² i jest zawsze punktem wyjścia dla odpowiedzi na powołanie.

Wskazywanym przez Ojca świętego środkiem prowadzącym do otwarcia duszpasterstwa młodzieży na wymiar powołaniowy są Światowe Dni Młodzieży – jako „punkt odniesienia” dla działań o większym zasięgu i większej sile oddziaływania⁷³. W tym kontekście ważne jest zachęcanie młodych do uczestnictwa w organizowanych co dwa lata spotkaniach: prowadzenie grup, rozwijanie, formułowanie celów, dbanie o to, by efekty spotkań trwały jak najdłużej zarówno na poziomie grupowym jak i indywidualnym, oraz poznawanie, wykorzystywanie w głoszeniu słowa Bożego i przekazywanie młodym treści orędzi papieskich, publikowanych z okazji takich Dni, nawiązujących zresztą bezpośrednio do tematyki powołań.

⁶⁸ Jan Paweł II, *Orędzie na XXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1985), z 4 kwietnia 1985 r., 4

⁶⁹ Tamże 2-4.

⁷⁰ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1995), z 18 października 1994 r., 3.

⁷¹ Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, RW KUL, Lublin 1994, s. 103.

⁷² Jan Paweł II, *Orędzie na XVI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1979), z 21 kwietnia 1979 r., 3

⁷³ Jan Paweł II, *Orędzie na XXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1985), z 4 kwietnia 1985 r., 1.

k) *Wierni świeccy*

Również wierni świeccy mogą i powinni wnosić swój wkład w dzieło powołań⁷⁴. Powinniśmy do nich docierać, wskazując im konkretne sposoby współpracy, dostosowane do ich możliwości. Trzeba ich zaangażować w poszukiwania nowych kandydatów, ale przede wszystkim włączyć ich w modlitwę. Wszyscy mogą bowiem wnieść swój znaczący wkład w to tak ważne dla Kościoła i świata zadanie. Powinniśmy rozbudzić w nich zainteresowanie wzrostem liczby powołań. Zdaniem Ojca świętego, wspólnotę kościelną, w której zabrakło świadectwa osób konsekrowanych, trzeba uznać za ubogą⁷⁵, i tak powinni to odbierać również wierni świeccy.

Oto tylko niektóre środki działań powołaniowych, jakimi wierni dysponują: modlitwa, zainteresowanie, zwracanie uwagi na młodych ludzi przeżywających wewnętrzne niepokoje, a także łączność z kapłanami, zakonnikami lub przełożonymi ruchów, którzy mogą dokonać właściwego rozeznania powołań.

3. Metodologia poszukiwania powołań i towarzyszenia powołanym

Należy poszukiwać i otaczać szczególną opieką tych chłopców i te dziewczęta, którzy przejawiają zainteresowanie powołaniem do życia konsekrowanego albo do kapłaństwa. Ale także tych, którzy zdają się posiadać odpowiednie cechy predestynujące ich do życia konsekrowanego lub kapłaństwa, chociaż takich zainteresowań nie okazują, ponieważ owe zainteresowania, jeśli Bóg zechce je rozwinąć, mogą się pojawić w miarę rozwoju ich życia duchowego.

Poniżej przedstawiam proponowane przez Ojca świętego główne zasady metodologiczne poszukiwania ewentualnych kandydatów do życia konsekrowanego lub kapłaństwa i towarzyszenia ich powołaniu.

a) *Środki służące odkrywaniu ewentualnych powołań*

– Modlitwa

Ponieważ powołania pojawiają się zawsze z inicjatywy Boga i są Jego darem dla całego Kościoła, powinniśmy zachęcać wszystkie wspólnoty kościelne do modlitwy do Pana żniwa⁷⁶. Modlitwy codzien-

⁷⁴ Jan Paweł II, *Oreędzie na XXIV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1987), z 11 lutego 1987 r. – w całości poświęcone temu tematowi.

⁷⁵ Tamże 2.

⁷⁶ Ta idea występuje praktycznie we wszystkich oreędiach na światowe dni modlitw o powołania, w szczególności w: XVI (1979), XX (1983), XXI (1984), oraz w *Vita consecrata*, 39 i 64.

nej, wytrwałej, ufnej, wskazującej na wewnętrzną gotowość do aktywnego współdziałania w promowaniu powołań. Taka modlitwa nie powinna się ograniczać do prośby o wzrost liczby powołań, ale powinna dotyczyć także ich trwałości, uświęcenia i apostołskiej płodności⁷⁷. Jako źródło inspiracji mogą posłużyć teksty modlitw, zredagowane przez Ojca świętego, kończące każde z jego *orędzi na Światowy Dzień Modlitw o Powołania*.

Skoro Papież zachęca, by centrum takiej modlitwy była Eucharystia⁷⁸, warto zwrócić szczególną uwagę na jej odprawianie oraz na indywidualną i zbiorową adorację Najświętszego Sakramentu. Nie może również zabraknąć ufnej inwokacji do Najświętszej Maryi Panny, Matki wszystkich powołań konsekrowanych i kapłańskich⁷⁹.

Niedawno Ojciec święty przypomniał, że o powołania powinni się modlić przede wszystkim młodzi szukający własnej drogi życia⁸⁰

– Zaangażowanie wszystkich, którzy mogą odegrać rolę pomocniczą

Poszukiwanie powołań winno być „wspólnym dziełem całego Kościoła”⁸¹, dziełem, w którym mieliby swój udział wszyscy katolicy, wszystkie grupy i wspólnoty katolickie⁸². Stąd wypływa potrzeba czynnej współpracy pasterzy, zakonników, rodzin i wychowawców, której to współpracy pomoc może wydatnie koordynacja działań i pomnażanie sił na poziomie diecezji za pośrednictwem odpowiedniej struktury, która oferowałaby tego rodzaju posługę⁸³

– Wspieranie skupisk życia chrześcijańskiego

Każde skupisko chrześcijan trzeba przekształcić w oazę wiary, modlitwy, miłości i apostołstwa – w oazę prawdziwego życia chrześ-

⁷⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XXV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1988), z 16 października 1987 r., 2.

⁷⁸ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania: XXXVII* (2000), – w całości poświęcone temu tematowi; XXI (1984), 2.

⁷⁹ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania: XXV* (1988), 3; XXIX (1992), 5; *Angelus* z 30 stycznia 200 r.

⁸⁰ Jan Paweł II, Jesteśmy współodpowiedzialni za rozwój powołań w Kościele, *przemówienie do duchowieństwa Rzymu*, z 14 lutego 2002 r.

⁸¹ Jan Paweł II, Adhortacja apostołska *Vita consecrata*, 64.

⁸² Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania: XXI* (1984), 3; XXVII (1990), 1.

⁸³ Jan Paweł II, Adhortacja apostołska *Vita consecrata*, 64. Papież wyjaśnia, że ta posługa nie powinna utrudniać inicjatyw poszczególnych Instytutów; przeciwnie – powinna tworzyć dla nich sprzyjające warunki.

cijańskiego⁸⁴, bo tam, gdzie owo życie istnieje, tam też kwitną powołania. Ważne jest zatem, aby duszpasterze i osoby konsekrowane zadbali o chrześcijańską formację wiernych, aby uczynili z katechezy szkołę modlitwy⁸⁵, zapewnili im kontakt z Pismem świętym i nie ustawiali w dbałości o jakość duszpasterstwa rodzinnego. Jeśli chcemy dysponować ośrodkami autentycznego życia chrześcijańskiego, powinniśmy postawić na miłość, tę wyróżniającą i nieodłączną cechę chrześcijanina. Miłość zawsze wyda owoc w postaci życia chrześcijańskiego, a jej brak wyjałowi każdy wysiłek duszpasterski. Niezależnie od tego wszystkiego, my sami, nasi współpracownicy i wierni, których nam powierzono, powinniśmy być ludźmi miłości.

– Krzewienie kultury powołaniowej

„Niech wszyscy chrześcijanie będą i niech chcą być – podobnie jak pierwsi Apostołowie – widocznym znakiem obecności Chrystusa zmarłychwstałego na świecie i niech się czują żywymi członkami Kościoła ożywianego przez Ducha Świętego” Współczesne duszpasterstwo winno przede wszystkim kierować wiernych ku indywidualnej zażyłości z Chrystusem i indywidualnej współpracy z Duchem Świętym oraz ich wychowywać w duchu wspólnoty, która ma dla Kościoła znaczenie zasadnicze⁸⁶.

Budowana na tej podstawie autentyczna kultura powołań sprawi, że wszyscy katolicy będą mieli poczucie, iż uczestniczą w realizowaniu propozycji powołaniowej⁸⁷ – jako narzędzia Ducha Świętego. Gorące pragnienie Dobrego Pasterza, który troszczy się o to, aby nieustannie powiększać swoje stado, powinno być udziałem nas samych, naszych wspólnot i wszystkich ludzi dobrej woli⁸⁸.

– Kontakt z coraz większą liczbą młodzieży

Właściwa troska o duszpasterstwo młodzieży powinna doprowadzić do stałego wzrostu liczby młodych ludzi, z którymi mamy kontakt. Kto ma serce apostoła, ten nie będzie mógł nie znaleźć sposobu, aby

⁸⁴ Jan Paweł II, *Orędzie na XX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1983), z 2 lutego 1983 r., 3.

⁸⁵ Jan Paweł II, *Orędzie na XXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1991), z 4 października 1990 r., 2.

⁸⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XVII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1980), z marca 1980 r., 1 i 3.

⁸⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1983), z 2 lutego 1983 r., 3.

⁸⁸ Jan Paweł II, *Orędzie na XXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1984), z 13 maja 1984 r., 1.

stać się wszystkim dla wszystkich i sprawić, by miłość Chrystusa mogła dotrzeć do jak największej rzeszy ludzi⁸⁹

Idąc w tym kierunku, Jan Paweł II nalega, byśmy nie ustawiali w wysiłkach na rzecz coraz większej liczby młodych ludzi poznających rozmaite formy, w jakich urzeczywistnia się poświęcenie Bogu i pełne oddanie Jego służbie⁹⁰. Należy pokazywać zwłaszcza różne formy konsekracji, ukazując na przykładzie życia założycieli i założycielek rodzin duchowych siłę przyciągania Jezusa Chrystusa i piękno całkowitego daru z siebie, złożonego dla sprawy Ewangelii⁹¹. Drogą do realizacji tego celu, proponowaną przez Papieża rodzinom zakonnym, jest poszukiwanie właściwych sposobów uczestnictwa świeckich w ich charyzmacie przez zachęcanie rodzin, współpracowników itp., do aktywniejszego udziału w duchowości i misji danego instytutu⁹².

Posłuszeństwo i uległość wobec Ducha Świętego⁹³ jest bez wątpienia najlepszym sposobem przygotowania się do poszerzenia naszego kręgu relacji osobowych z myślą o celach powołaniowych. Jak już wspomnieliśmy, międzynarodowe spotkania z okazji Światowych Dni Młodzieży są znakomitą okazją, by łaska Boża dała początek powołaniom większej liczby młodzieży.

– Rozbudzanie zainteresowań powołaniowych u młodzieży

Powinniśmy oddać nasze najlepsze siły na rzecz budzenia powołań⁹⁴. Moglibyśmy to zrobić przydzielając do tego zadania konkretne osoby (aby móc dysponować przygotowanymi animatorami powołań), szkoląc je, włączając promowanie powołań do programu każdego diecezjalnego instytutu życia apostołskiego, traktując powołania jako priorytetowy cel w pracy kierowników i osób prowadzących takie instytuty i zwracając się do wszystkich kapłanów i osób konsekrowanych o wspieranie powołań w miarę ich indywidualnych możliwości.

Trzeba umieć przyciągać młodych, przyjmować ich z radością, wysłuchiwać z zainteresowaniem, poświęcać im wiele uwagi i czasu, wspólnie wyznawać ideał polegający na kochaniu i uczeniu kochania

⁸⁹ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1998), z 24 września 1997 r., 5.

⁹⁰ Jan Paweł II, *Orędzie na XXVI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1989), z 2 lutego 1989 r., 3.

⁹¹ Jan Paweł II, *Adhortacja apostołska Vita consecrata* (25 marca 1996 r.), 64.

⁹² Tamże, 54.

⁹³ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1998), z 24 września 1997 r., 2.

⁹⁴ Jan Paweł II, *Adhortacja apostołska Vita consecrata* (25 marca 1996 r.), 64.

Jezusa⁹⁵. Bardzo ważną rzeczą jest tu osobisty kontakt z młodym człowiekiem.

Powinniśmy zadbać o formację młodych w zakresie życia chrześcijańskiego poprzez odpowiednią katechezę, a zwłaszcza ucząc ich, jak mogą dorastać w modlitwie i pogłębiać swoją znajomość Pisma świętego⁹⁶.

Należy oczekiwać, że promotor powołań będzie szczerze zainteresowany swoją dalszą formacją i będzie świadom faktu, iż ma się stać wszystkim dla wszystkich. Powinien więc usilnie pracować nad własnym charakterem, kształtując zrównoważoną, wewnątrznie bogatą i pociągającą osobowość, która za sprawą Ducha Świętego będzie odzwierciedleniem oblicza Jezusa⁹⁷. Ludzką formację powinien połączyć z bogatym życiem duchowym, które zapewni mu duchowy autorytet, niezbędny do tego, by być autentycznym promotorem świętości wśród młodzieży⁹⁸.

Od wspólnot życia konsekrowanego – a także od księży diecezjalnych – oczekuje się świadectwa życia chrześcijańskiego, które stanowiłoby zachętę i bodziec dla młodych odczuwających powołaniowe niepokoje. Wspólnoty te powinny być oazami miłości i braterstwa, wzorem wierności wymaganiom stanu, w jakim żyją ich członkowie, i wierności charyzmatowi Kościoła oraz źródłem chrześcijańskiej radości, jaką dają cnoty teologiczne i spokój tego, kto uczciwie traktuje swoje całkowite oddanie się Panu⁹⁹.

– Zindywidualizowane podejście do młodych, wykazujących zainteresowania powołaniowe, albo predysponowanych do całkowitego poświęcenia się Panu

Pomoc duszpasterstwa młodzieży w nawiązaniu osobistego, głębokiego i dojrzałego, dialogu z Panem będzie jednocześnie pomaganiem młodemu człowiekowi w odkrywaniu swego powołania¹⁰⁰. Uprzywile-

⁹⁵ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1995), z 18 października 1994 r., 2.

⁹⁶ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania: XXVIII* (1991) i *XXXIV* (1997); *Vita consecrata*, 64.

⁹⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1998), z 24 września 1998 r., 5; *Vita consecrata*, 70-71.

⁹⁸ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Vita consecrata* (25 marca 1996 r.), 39.

⁹⁹ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania: XXIX* (1992) 4; *XXXI* (1994) 4; *Budzenie powołań do życia konsekrowanego, audiencja generalna*, z 19 października 1994 r.; *Vita consecrata*, 63.

¹⁰⁰ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1995), z 18 października 1994 r., 3.

jowanym sposobem osobistego wsparcia, jakiego wychowawca w wierze może udzielić młodzieńcowi w jego duchowej drodze – jak Dobry Pasterz, który zna swoje owce i idzie przed nimi – jest duchowe kierownictwo i ukierunkowanie¹⁰¹.

b) *Formy towarzyszenia młodym kandydatom do powołań*

– Modlitwa

Przypomnijmy, że każde powołanie jest inicjatywą i darem Boga; modlitwa jest zatem pierwszym etapem do pokonania. Jest to zresztą droga, z której nie wolno nigdy schodzić: wszystkie poczynania w pracy powołaniowej powinny być zawsze wsparte modlitwą. Jak już wspomnieliśmy, ważne jest, aby młodzi przejawiający powołaniowe zainteresowania sami się modlili o powołania i abyśmy my modlili się razem z nimi¹⁰².

– Wspomaganie rozwoju powołania. Pierwszy etap towarzyszenia

Duchowe rozwijanie młodego człowieka, będącego ewentualnym kandydatem do powołania, polega przede wszystkim na umożliwieniu mu poznania i indywidualnego doświadczenia Osoby Jezusa Chrystusa, na pomocy w odkryciu osobistej miłości Jezusa do niego.

Młodemu człowiekowi należy pomóc w tym, aby w jego codziennym bytowaniu prymat należał do życia duchowego, rozumianego jako zażyłość z Chrystusem. Tylko życie duchowe będzie odpowiednią glebą, w której może się przyjąć i wzrastać aż do osiągnięcia pełnej dojrzałości ziarno powołania, które Bóg zechce – być może – udzielić¹⁰³. Prymat życia duchowego powinien się przejawiać w szczerym i usilnym dążeniu młodego człowieka do świętości. Brak owego napięcia ku świętości nie pozwala bowiem mówić o wyższości życia duchowego w ramach codziennej egzystencji¹⁰⁴.

Pokarmem duchowym młodego człowieka powinno być częste i regularne przystępowanie do sakramentów, zwłaszcza do Komunii świętej (źródła każdego powołania i posługiwania w Kościele) i do sakramentu pokuty¹⁰⁵, a oprócz tego zgłębianie daru chrztu świętego

¹⁰¹ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania*: XXVII (1990) 3; XXX (1993) 1; *Vita consecrata*, 64.

¹⁰² Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania*: XVI (1979) 1; XX (1983) 3; XXXIV (1997) 4; XXXVIII (2001) 2; *Vita consecrata*, 64 i inne źródła.

¹⁰³ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania*: XXII (1985) 2; XXII (1990) 1-2; XXXII (1995) 1; XXXIII (1996) 4; XXXVIII (2001) 2-3; *Vita consecrata*, 64.

¹⁰⁴ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXIX Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2002), z 8 września 2001 r., 1. Tematem całego orędzia jest powołanie do świętości.

¹⁰⁵ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania*: XXVII (1990) 3; XXXV (1998) 4; XXXVII (2000) 3; XXXVIII (2001) 3.

i przyjętych na nim zobowiązań¹⁰⁶ oraz własnej kondycji jako członka Kościoła¹⁰⁷.

Młody człowiek powinien podjąć wysiłek, aby jego życiu sakramentalnemu towarzyszyło bogate życie modlitwne, podtrzymywane pilną lekturą słowa Bożego¹⁰⁸.

Środkiem niezbędnym dla duchowego rozwoju młodego człowieka jest udzielenie mu pomocy w rozbudzeniu jego synowskiej miłości do Najświętszej Maryi Panny¹⁰⁹.

Kierownictwo duchowe¹¹⁰ jawi się na tym etapie rozwoju powołania jako środek szczególnie skuteczny: w Kościele nikt nie został wezwany do tego, by iść swoją drogą w samotności¹¹¹. Polega ono na osobistych rozmowach młodego człowieka z jego wychowawcą w wierze, przeprowadzanych regularnie i w dość krótkich odstępach czasu, w czasie których obaj w atmosferze szczerości i szacunku poszukują światła Ducha Świętego, aby poznać to, czego Bóg pragnie od młodzieńca, i pokazać mu ścieżki postępu na drodze osobistego rozwoju życia chrześcijańskiego. Ważne jest, by na pierwszym miejscu postawić kształtowanie prawego sumienia¹¹².

Młody człowiek powinien zostać ukierunkowany na odkrywanie piękna chrześcijańskiego powołania i pragnienie udzielenia na to piękno spójnej odpowiedzi. Pogłębianie daru chrześcijańskiego powołania sprawi, że w pełni podporządkuje się on woli Bożej, ułatwiając udzielenie dobrowolnej, szybkiej i wielkodusznej odpowiedzi, która pozwoli działać łasce powołania¹¹³.

¹⁰⁶ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXVI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1999), z 1 października 1998 r., 1. Na temat sakramentu bierzmowania por. także: *Orędzie na XXXV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1998), z 24 września 1997 r., 4 i 6.

¹⁰⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XVII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1980), z 2 marca 1980 r., 4.

¹⁰⁸ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowe Dni Modlitw o Powołania: XX* (1983) 3; *XXVII* (1990) 3; *XXXV* (1998) 4; *XXXVIII* (2001) 6.

¹⁰⁹ Na przykład Jan Paweł II, *Orędzie na XVII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1980) 3. W orędziach o tej tematyce Ojciec święty często zawiera wezwania do Maryi.

¹¹⁰ Może występować por różnymi nazwami: orientacja duchowa, kolokwium duchowe, przewodnictwo duchowe, kolokwium formacyjne, dialog duchowy, itp., ale zawsze wychowawca i młody człowiek rozumieją te wyrażenia w sesie, jaki Kościół nadaje terminowi „kierownictwo duchowe”.

¹¹¹ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowy Dzień Modlitw o Powołania: (1990) 3 i (1997) 4; Vita consecrata*, 64 i 66.

¹¹² Jan Paweł II, *Orędzie na XXXI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1994), z 26 grudnia 1993 r., 2.

¹¹³ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowy Dzień Modlitw o Powołania: XXVII* (1990) 2; *XXXII* (1995) 1-2; *Vita consecrata*, 64.

Rozwój młodego kandydata do powołania powinien obejmować również wychowanie do wielkoduszności. Powołanie jest bowiem wezwaniem Życia, którym jest Jezus, wezwaniem do tego, aby je przyjmować i je dawać¹¹⁴.

Bardzo ważną rzeczą jest zaprezentowanie młodemu człowiekowi pogłębionych argumentów należących do porządku nadprzyrodzonego, w szczególności zaś pomoc w doszukiwaniu się we wszystkim duchowej płodności¹¹⁵.

Działalność apostołska jawi się zatem jako niezbędny środek prawidłowego wspomaganie rozwoju powołaniowego. Należy doprowadzić do tego, by młody człowiek świadomie współpracował w realizowaniu misji Chrystusa i Kościoła. Dlatego animator powołań powinien sprzyjać pogłębianiu doświadczeń apostołskich lub misyjnych młodzieńca, proponować mu udział w stosownych działaniach apostołskich, na przykład w misjach ewangelizacyjnych. Musi się w nim obudzić świadomość, że jest posłany przez Chrystusa do świata, powinien zdobyć wrażliwość misyjną, aby mógł rozwinąć zmysł kościelny i otworzyć się na potrzeby duszpasterskie¹¹⁶.

I wreszcie ostatnim ważnym elementem wspomaganie rozwoju powołania jest włączenie młodego kandydata do grupy, w której panuje atmosfera miłości, wiary i entuzjazmu wywołanego faktem wzrastania w życiu chrześcijańskim¹¹⁷.

– Wezwanie. Tworzenie okazji, by rozbudzać i manifestować zainteresowania powołaniowe

Chodzi o pomaganie młodemu człowiekowi w słuchaniu głosu Chrystusa. Jezus powinien być dla niego Przyjacielem, którego słucha i któremu stara się sprawić swoim życiem przyjemność, Przyjacielem, z którym pozostaje w zażyłych i serdecznych stosunkach – najlepszym Przyjacielem¹¹⁸.

Na tym etapie poszukuje się oznak działania woli Bożej na duszę, a główna metoda polega na wsłuchiwanie się w głos Ducha Świętego.

¹¹⁴ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowy Dzień Modlitw o Powołania*: XIX (1982) 1, 3-4; XXVII(1990) 5; XXXIII (1996) 5.

¹¹⁵ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowy Dzień Modlitw o Powołania*: XIX (1982) 1, 3-4; XXVI (1989) 4.

¹¹⁶ Jan paweł II, *Orędzia na Światowy Dzień Modlitw o Powołania*: XX (1983), XXII (1985) 4; XXVI (1989) 4; XXXIII (1996) 4.

¹¹⁷ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1995), z 18 października 1994 r., 3.

¹¹⁸ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowy Dzień Modlitw o Powołania*: XXII (1985) 2-3; XXXVIII (2001) 4.

Animator powołań ma umożliwić objawienie Bożego projektu zapisanego w sercu młodego człowieka, być może dotąd przytłumionego przez warunki środowiskowe¹¹⁹

Trzeba tu raz jeszcze przypomnieć, że w wezwaniu Pana, skierowanym do młodych ludzi obdarzonych powołaniem, pośredniczy zazwyczaj przykład i działanie kapłanów lub osób konsekrowanych¹²⁰.

Wezwać, złożyć propozycję – znaczy tyle, co zadać bezpośrednio i osobiste pytanie dotyczące sumienia i życia młodego człowieka¹²¹. Aby zaproponować młodzieńcowi dokładniejsze naśladowanie Chrystusa, trzeba połączyć słowo i żywe świadectwo tego, kto składa propozycję¹²².

– Konkretyzacja. Drugi etap towarzyszenia

Kiedy młody człowiek przejawia już oznaki zainteresowania powołaniowego i przygotowuje się do udzielenia odpowiedzi, szczególnego znaczenia nabiera przystąpienie do rozeznania, którego dokonuje młodzieniec wraz z przełożonymi wspólnoty, którzy mu towarzyszą w jego powołaniowej wędrówce¹²³

Formacja młodego człowieka powinna prowadzić do jego identyfikacji z Jezusem poprzez stopniowe przyswajanie sobie uczuć Chrystusa ku Ojcu i ku ludziom¹²⁴.

Towarzyszenie wezwanemu młodzieńcowi polega na tym etapie na wspieraniu odpowiedzi na poruszenia Ducha Świętego w jego sercu¹²⁵; na wspieraniu kandydata w cierpliwym wysiłku codziennego odpowiadania na łaskę Bożą, która czyni z powołania historię zażyłości z Panem¹²⁶.

Raz jeszcze kierownictwo duchowe okazuje się właściwym środkiem wsparcia świadomej, wolnej i osobistej, odpowiedzi Panu, która jest istotnym warunkiem bycia uczniem i apostołem Jego królestwa¹²⁷

¹¹⁹ Jan Paweł II, *Orędzie na XXII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1985), z 4 kwietnia 1989 r., 5.

¹²⁰ Jan Paweł II, *Orędzie na XXVII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1990), z 4 października 1989 r., 1.

¹²¹ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowy Dzień Modlitw o Powołania: XVI* (1979) 2; *XX* (1983) 3; *XXIII* (1986) 4; *XXXII* (1995) 2.

¹²² Jan Paweł II, *Orędzie na XVII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1980), z 2 marca 1980 r., 3; *Vita consecrata*, 64.

¹²³ Jan Paweł II, *Orędzie na XXXIV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1997), z 28 października 1996 r., 4.

¹²⁴ Jan Paweł II, *Adhortacja apostołska Vita consecrata* (25 marca 1996 r.), 65.

¹²⁵ Tamże 64.

¹²⁶ Tamże. *Orędzie na XXXVIII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (2001), z 14 września 2000 r., 2 i 4.

¹²⁷ Jan Paweł II, *Adhortacja apostołska Vita consecrata* (25 marca 1996 r.), 64.

W ramach towarzyszenia należy stopniowo prowadzić młodego kandydata przez doświadczenia dawania i rosnącej wielkoduszności, przygotowujące go do złożenia pełnej ofiary z siebie. Należy zatem wychowywać młodzieńca do wyrzekania się i poświęcania samego siebie oraz do prawidłowo umotywowanej wytrwałości w ascezie, zwłaszcza przez ćwiczenie posłuszeństwa, wrażliwego miłosierdzia i pozostałych cnót chrześcijańskich¹²⁸.

Ponieważ powołania nie biorą swego początku ze spraw, z motywów lub z interesów ludzkich, lecz z miłosiernego planu Boga, który chce zbawienia wszystkich potęgą Chrystusa oraz mocą Ducha Świętego, należy motywować młodzieńca, przytaczając argumenty odnoszące się do porządku nadprzyrodzonego. Będą one podnosić go na duchu w trudach, jakie spotka na drodze, do której się przygotowuje. Takie argumenty dotyczą przede wszystkim miłości do Boga i żarliwej miłości na rzecz wiecznego zbawienia dusz¹²⁹. Ciągłe trzeba się odwoływać do miłości młodego człowieka, ponieważ miłość przewycięża każdą przeszkodę¹³⁰.

Na koniec należy rozeznąć, czy kandydat posiada cechy, zdolności i dojrzałość, czyniące go zdającym do przeżycia konkretnego powołania, ku któremu zmierza. Ojciec święty przypomina, że każde autentyczne powołanie jest darem dla wspólnoty chrześcijańskiej i powinno przynieść jej korzyść¹³¹. Dobra znajomość kandydata, jego cech i uzdolnień oraz odpowiednio długi okres próbny są niezbędne, aby przełożeni mogli dokonać właściwego rozeznania.

4. Wnioski

Kończymy te rozważania podziękowaniem skierowanym do Jana Pawła II za jego ojcowską troskę o wszystkie podmioty duszpasterstwa powołań, którego kształt został nakreślony, jak widzieliśmy, w rozlicznych szczegółowych wskazówkach udzielanych w ciągu dwudziestu pięciu lat pontyfikatu. Do swojego nauczania Papież dołącza świadectwo promotora powołań, a każde z międzynarodowych spotkań

¹²⁸ Jan Paweł II, *Orędzia na Światowy Dzień Modlitw o Powołania*: XVI (1979) 3; XXVII (1990) 3; XXXIII (1996) 5.

¹²⁹ Jan Paweł II, *Orędzie na XVII Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1980), z 2 marca 1980 r., 3.

¹³⁰ Jan Paweł II, *Orędzie na XVI Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1979), 3.

¹³¹ Jan Paweł II, *Orędzie na XVXXIV Światowy Dzień Modlitw o Powołania* (1997), z 28 października 1996 r., 4.

z młodzieżą, których jest animatorem, owocuje w postaci nowych powołań.

Przyłączmy się więc do współpracy w realizacji dzieła powołań z ufnością, jaką budzą w nas jego słowa: „Potrzeba więcej «robotników na żniwa», kapłanów, zakonników i zakonnice, którzy podejmą zadanie nowej ewangelizacji w tym tak pełnym, perspektyw momencie waszych dziejów. Nie popadajcie w zwątpienie! Dziś także nie brakuje wspa- niałomyślnych młodych ludzi gotowych pójść za głosem Boga, który ich wzywa do pracy w swojej «winnicy». Jeśli tylko staniecie się «przekazicielami» tego głosu, dając żywe świadectwo pełnego oddania się Chrystusowi i Jego Ewangelii, a cały lud Boży będzie razem z wami nieustannie prosił «Pana żniwa», Kościołowi (...) znów nie będzie brakowało mężczyzn i kobiet gotowych poświęcić się bez reszty głoszeniu Ewangelii pokoleniom nowego tysiąclecia”¹³².

Polećmy tę wielką sprawę Najświętszej Maryi, Matce wszystkich powołań kościelnych, której gorliwej pomocy nigdy nie przestaniemy doświadczać.

tłum. Grzegorz Ostrowski

---

¹³² Jan Paweł II, *Przemówienie w Ostrzyhomiu (Węgry)*, 16 września 1991 r.